

## Sisältökohta 2.1 Emokaupungin ja koko konsernin talous

### Tiivistelmäkohta 1.

Vuonna 2019 Vantaan, kuten lähes koko kuntakentän, taloudellinen tilanne heikkeni. Kaupungin tilinpäätös oli tappiollinen ja lainakanta kasvoi. Tilikauden tulos oli selvästi heikempi kuin alkuperäisessä talousarviossa ennakoitiin. Vuoden aikana taloudellisen tilanteen heikkenemiseen kaupungissa reagoitiin talousarviomuutoksilla ja muutetun talousarvion raameissa pysyttiin. Tilinpäätöksen tulosta osaltaan heikensi verohallinnon verokorttiuudistuksen ennakonpidätystavan muutos, jonka vuoksi ennakkoveroja kertyi kaikille kunnille arvioitua vähemmän. Lopullisesti kertymävaje korjaantuu vasta vuoden 2020 kesällä verotuksen valmistuessa. Samalla kaupungin asukasluku kasvoi edelleen voimakkaasti. Rakentaminen jatkui vielä vilkkaana ja asuntoja valmistui yli 5 000. Tosin rakentaminen alkoi loppuvuodesta hiipua ja myös kaupungin maanmyyntitulot jäivät selvästi tavoitellusta.

*Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että väestönkasvu on huomioitu toimialan talousarviossa. Vuonna 2019 toimiala pysyi muutetun talousarvion raameissa.*

## Sisältökohta 1.2 Tarkastuslautakunnan arvioita vuoden 2019 tavoitteiden toteutumisesta ja tiivistelmäkohta 2

### Tiivistelmäkohta 2.

Kaupungin valtuustokauden strategian 2018–2021 keskeisinä tavoitteita ovat kaupungin talouden tasapainosta huolehtiminen, kaupungin tiivistäminen, elinvoiman ja vetovoiman parantaminen, asukkaiden hyvinvoinnista huolehtiminen sekä palveluiden kehittäminen uudistavalla ja osallistavalla otteella.

Myönteisenä kehityksenä voidaan todeta, että tarkastuslautakunnan kaupunginvaltuutetuille suorittaman kyselyn perusteella Vantaalla erityisesti tavoitteiden yhteys kunnan strategiaan oli noussut merkittävästi. Toinen merkittävä kohoaminen oli tapahtunut väittämän ”koen voivani vaikuttaa tavoitteiden asettamista koskevassa päätöksenteossa” kohdalla, sillä Vantaalla kohonnut muutosprosentti oli korkein kyselyyn osallistuneista kaupungeista.

Strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi valtuusto asettaa vuosittain sitovat tavoitteet. Kaupunginhallituksen raportoinnin mukaan sitovista tavoitteista oli toteutunut täysin 19, osittain 10 ja 3 tavoitetta ei toteutunut lainkaan. Yksi tavoite ei ollut arvioitavissa. Tarkastuslautakunta oli eri mieltä kuuden tavoitteen toteumasta ja lisäksi yhden tavoitteen osalta huomautettiin tavoitteen mittarista. Vuosien 2018-2019 strategisista vuositavoitteista oli raportoinnin mukaan toteutunut kokonaan tai osittain noin 86 prosenttia.

Kehityskohteeksi tavoitteiden osalta on tarkastuslautakunta nostanut erityisesti tavoitteiden raportoinnin selkeyden ja täsmällisyyden parantamisen.

**Sisältökohdan teksti Kasvatuksen ja oppimisen toimialan osalta:**

**Sitova tavoite 12.1 Ennaltaehkäistään ja puututaan kiusaamiseen ja väkivaltaan**

| Arviointikriteeri                                                                                                                                                                                                                                             | Tilinpäätöksen raportointi | Tarkastuslautakunnan arvio     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|--------------------------------|
| Kaikkien toimintayksiköiden, myös vapaa-ajan toimijoiden toimintasuunnitelmiin on kirjattu kiusaamista ennaltaehkäisevät toimenpiteet.<br>Koulukiusaamisen väheneminen kouluterveyskyselyn ”kiusattuna vähintään kerran viikossa %”indikaattorilla mitattuna. | Tavoite toteutui osittain. | Tavoite ei toteutunut lainkaan |

Raportoinnissa on laaja selostus eri toimintayksiköiden kiusaamista ehkäisevien toimenpiteiden mukaan ottamisesta yksiköiden toimintasuunnitelmiin. Lopuksi todetaan, että osassa vapaa-ajan toimijoiden toimintasuunnitelmissa on kiusaamista ehkäiseviä toimenpiteitä. Tavoitteena oli, että kaikissa vapaa-ajan toimijoiden toimintasuunnitelmissa on kirjattuna kiusaamista ennaltaehkäisevät toimenpiteet. Koska näin on vain osassa, tavoitteen tämä osa ei toteutunut. Tavoitteen toisen osan raportoinnissa ilmenee, että kouluterveyskyselyn 2019 perusteella kiusaamista kokeneiden alakoululaisten määrä oli lisääntynyt edellisestä kouluterveyskyselystä, näin myös tämä osio tavoitteesta jäi toteutumatta. Tarkastuslautakunta katsoo näin, että tavoite ei toteutunut lainkaan.

**Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:**

Tarkastuslautakunta oli eri mieltä kuuden tavoitteen toteuma-arviosta. Kolmessa tapauksessa oli kyse tarkalleen määritetystä tavoitearvosta, jota ei oltu saavutettu ja lautakunta katsoi, että nämä tavoitteet eivät toteutuneet lainkaan. Lisäksi yhdessä tavoitteessa (koulukiusaamisen) kahdesta mittarista vain osa toisesta mittarista toteutui ja lautakunta katsoi, että tavoite ei kokonaisuutena toteutunut lainkaan. Yhden tavoitteen osalta (sisäilmakorjaustoimenpiteiden onnistuminen) ei raportoinnissa kerrottu mittarin toteutumisesta, joten arviointia ei voinut tehdä ja yhden kokonaan toteutuneeksi raportoidun tavoitteen (Apotti) kaikki osat eivät olleet vuoden 2019 aikana toteutuneet. Lisäksi yhden tavoitteen mittariksi oli otettu mittari, joka ei kuulunut tavoitteen mittaristoon (MAL-tavoite).

**Suosituks:**

Jos tavoite sisältää useita mittareita, joista vain osa toteutuu, lautakunta suosittelee merkitsemään mittarien tilanearvioon mitkä mittarit toteutuivat ja mitkä eivät (esimerkkinä tavoite 7.1).

*Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että huomioi jatkossa tarkemmin useamman mittarin sisältävän tavoitteen raportoinnissa tarkastuslautakunnan suosituksen merkintätavasta. Suosituksen mukainen mittarikohtainen merkintätapa on jo käytössä*

*tavoitteiden raportointiin tarkoitettussa Targetor-järjestelmässä, mutta tilinpäätökseen on raportoitu aiemmin vain koko tavoitteen toteuminen.*

Sisältökohta 9.1 Tikkurilan päiväkot, investointiarviointi ja tiivistelmäkohta 15

#### **Tiivistelmäkohta 15.**

Tikkurilan päiväkodin pintamateriaaleihin, ilmanvaihtoon ja akustiikkaan kiinnitettiin paljon huomiota ja rakentaminen tehtiin sääsuojatusti. Kolmikerroksinen rakennus on tehty tavoitellen tilojen muuntojoustavuutta. Rakennushankkeen loppukustannusennuste näyttäisi jäävän alle tavoitehinnan. Päiväkodissa otettiin käyttöön kokeiluna kahden johtajan malli, jossa pedagogiikan ja asiakkuuksien johtaminen on eriytetty henkilöstön, talouden ja tukipalveluiden johtamisesta.

Lisäksi arviointikertomukset sivut 75-77, joista johtopäätökset alla:

---

#### **Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:**

Tikkurilan päiväkot on Vantaan kaupungin ensimmäinen kolmikerroksinen päiväkot. Laskennallinen tilapaikkamäärä on 256 ja kerrosneliöitä on noin 2 300. Todellinen lapsimäärä tulee olemaan noin 218.

Investoinnin hyväksytty tavoitehinta oli 7,98 miljoonaa euroa. Rakentamisen aloitusajankohtaan suhdannekorjattu tavoitehinta oli 8,42 miljoonaa euroa. Hankkeen loppukustannusennuste on arviointiajankohtana noin 7,5 miljoonaa euroa, joka aloittaa tavoitehinnan noin 900 000 euroa ja on myös alkuperäistä hyväksyttyä tavoitehintaa alempi.

Rakennuksen pintamateriaaleihin, ilmanvaihtoon ja akustiikkaan kiinnitettiin paljon huomiota ja rakentamisaikana huolehdittiin sääsuojauksesta. Tilat ovat esteettiset ja miellyttävät sekä helposti muunneltavissa. Sisäänkäynnit, joita päiväkodissa on useita, on keskusta-alueella pidettävä turvallisuussyistä lukittuina. Tämä aiheuttaa omat rajoituksensa erityisesti iltapäivisin lasten hakutilanteissa. Toisaalta omat sisäänkäynnit tuovat hallittavuutta lasten liikkumiseen.

Investointi vaikuttaa onnistuneelta niin suunnittelun, rakennuttamisen kuin kustannustenhallinnan osalta.

Tikkurilan päiväkodin tavoitteena on toimia joustavasti poikkeava-aikaisen hoidon järjestämiseksi, eli jokaiseen ryhmään pystytään ottamaan lapsia myös iltahoitotarpeella. Erillisiä iltahoitoryhmiä ei ole perustettu. Kasvavassa kaupungissa iltahoitopaikkojen turvaaminen on tärkeää.

Päiväkodissa kokeillaan kahden johtajan mallia, jonka tavoitteena on luoda suuriin päiväkodeihin vaihtoehtoinen johtamismalli päiväkodinjohtaja - varajohtaja -mallin tilalle. Hallinnollisen työn määrä on suuri, joten on järkevää kokeilla pedagogisen ja asiakkuuksiin liittyvän ja muun johtamisen eriyttämistä.

*Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että Tikkurilan päiväkodissa vakinaistettiin 1.8.2020 alkaen kahden päiväkodin johtajan malli.*

Tikkurilan päiväkodin johtamisen pilottia arvioitiin henkilöstölle suunnatulla Webropol-kyselyllä, Tikkurilan päiväkodin johtajien Swot-analyysillä sekä varhaiskasvatuksen johtoryhmässä. Kahden päiväkodin johtajan mallin todettiin vahvistavan niin toimintayksikön pedagogiikan toteutumista, asiakastyötä, henkilöstön tukemista palvelussuhdeasioissa, talousjohtamista kuin yhteistyötä tukipalveluiden kanssa suuressa toimintayksikössä. Hyvien kokemusten perusteella varhaiskasvatuksen johtoryhmä päätti, että toimintamalli otetaan varhaiskasvatuksessa käyttöön suurissa, yli 250 paikkaisissa päiväkodeissa.